

แนวทางการคุ้มครองสิทธิเด็ก

สัมพันธภาพระหว่างประเทศจำเป็นต้องมีกฎหมายเพื่อควบคุมสงครามให้มีเสถียรภาพและความมั่นคง รักษาระเบียบระหว่างประเทศมิให้รัฐหนึ่งละเมิดอีกรัฐหนึ่งได้ มาตรการควบคุมรักษา ระเบียบระหว่างประเทศที่ต้องปฏิบัติร่วมกันนี้ คือกฎหมายระหว่างประเทศ ซึ่งความสำคัญของ กฎหมายระหว่างประเทศ ก็คือ ไม่ว่าสัมพันธภาพระหว่างประเทศจะได้รับผลกระทบจากปัญหาใดที่เกิดขึ้น มากก็ตาม กฎหมายระหว่างประเทศจะมีบทบาทสำคัญในการเยียวยาแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเสมอ กฎหมายระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิเด็กก็เช่นเดียวกับกฎหมายระหว่างประเทศ ทั้งหมด กล่าวคือสามารถแก้ไขเยียวยาปัญหาสิทธิเด็กที่ลุกลามไปทั่วโลกได้¹ ด้วยเหตุนี้ประเทศ ต่างๆ องค์การระหว่างประเทศ องค์การที่ไม่มีรัฐเป็นสมาชิก และปัจเจกชนที่สนใจปัญหาสิทธิเด็ก จึงร่วมมือกันแสวงหามาตรการระหว่างประเทศเพื่อแก้ไขปัญหาและคุ้มครองสิทธิเด็กที่เกิดขึ้นมานี้

การคุ้มครองสิทธิเด็กเป็นมาตรการระหว่างประเทศที่มีมาช้านานแล้ว โดยมาตรการ นี้ได้ปรากฏทั้งในรูปแบบของความตกลงระหว่างประเทศและในรูปแบบของข้อมติขององค์การ ระหว่างประเทศต่าง ๆ² ซึ่งชี้ให้เห็นว่าปัญหาสิทธิเด็กเป็นปัญหาสัมพันธภาพระหว่างประเทศที่เรื้อรัง มาแต่ดั้งเดิมและได้ทวีความรุนแรงขยายวงกว้างมากขึ้นทุกที ฉะนั้นการศึกษาวิเคราะห์การคุ้มครองสิทธิเด็กจึงจำเป็นต้องศึกษาถึงมาตรการระหว่างประเทศเหล่านี้ เพื่อให้ทราบถึงสาระสำคัญ

¹K. Vasak & Philip Alston, The International Dimensions of Human Rights Volume 1 (Westport: Greenwood Press, 1982) pp.3-8.

²T.C. Van Boven, Distinguishing Criteria of Human Rights "The Internatioinal Dimensions of Human Rights part I Principles and Norms of Human Rights volume 1" (Westport: Greenwood Press, 1982), pp 43-53.

ตลอดจนปัญหาและ การบังคับใช้ให้ความคุ้มครองสิทธิเด็ก³ จึงแบ่งการคุ้มครองสิทธิเด็กในระดับ งานในประเทศ ออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ การคุ้มครองสิทธิเด็กระดับระหว่างประเทศโดยทั่วไป และการคุ้มครองสิทธิเด็กระดับระหว่างประเทศโดยเฉพาะ

สำหรับการคุ้มครองสิทธิเด็กระดับระหว่างประเทศโดยทั่วไป ก็คือ การคุ้มครองสิทธิ มนุษยชนของเด็กในฐานะที่เด็กเป็นประชากรของโลก⁴ ซึ่งเมื่อกล่าวถึงคำว่า "สิทธิมนุษยชน" โดยทั่วไปจะหมายถึงสิทธิมูลฐานต่าง ๆ ของมนุษย์หรือซึ่งมนุษย์ควรได้รับ โดยบัญญัติอยู่ในกฎบัตร สหประชาชาติ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม รวมทั้งปรากฏอยู่ในกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเรือนและสิทธิทาง การเมือง⁵ มาตรการเหล่านี้ได้แสดงให้เห็นถึงเจตนารมณ์อันชัดเจน ที่จะส่งเสริมให้มีการ เคารพสิทธิมนุษยชน โดยเสมอภาคกันทั้งในด้านกฎหมายและในทางปฏิบัติ⁶ ส่วนการคุ้มครองสิทธิ เด็กระดับระหว่างประเทศโดยเฉพาะ มีความแตกต่างไปจากการคุ้มครองสิทธิเด็กระดับระหว่าง ประเทศโดยทั่วไป ตรงที่การคุ้มครองสิทธิเด็กระดับระหว่างประเทศ คุ้มครองสิทธิเด็กเป็นพิเศษ ในฐานะเด็กเป็นผู้ด้อยโอกาสกว่าผู้ใหญ่ เมื่อกล่าวถึงคำว่า "สิทธิเด็ก" ก็คือสิทธิเด็กในการ ดำรงอยู่สิทธิในการมีชีวิตรอด และสิทธิในการพัฒนาที่เด็กทุกคนจะได้รับ โดยบัญญัติเป็นเอกสาร

³T.C. Van Boven, Survey of the Positive International Law of Human Rights "The International dimensions of Human Rights, part I Principle and Norms of Human Rights Volume I" (Westport: Greenwood Press, 1982), p.87-110.

⁴B.G Ramcharan, The Concept and Present Status of the International Protection of Human Rights Forty Years after the Universal Declaration (Dordrecht: Martinus Nijhoff Publishers, 1988), p.196-206.

⁵Rights, The Concept and Present Status of the International Declaration (Dordrecht: Martinus Nijhoff Publishers, 1988) p.57.

⁶Edgar koh, First Call for Children, the Promise a year later, (New york: unicef, 1991), p.1-10

ระหว่างประเทศโดยเฉพาะก็คือ ปฏิญญาสิทธิเด็กกฎกรุงปักกิ่ง และปฏิญญาคุ้มครองสตรีและเด็ก
ภาวะสงครามและภาวะฉุกเฉิน ซึ่งจะกล่าวถึงโดยลำดับ

2.1 การคุ้มครองสิทธิเด็กระดับระหว่างประเทศโดยทั่วไป

ก. กฎบัตรสหประชาชาติ (United Nations Charter)

กฎบัตรสหประชาชาติมีความสำคัญทางกฎหมายระหว่างประเทศในฐานะที่
เป็นเอกสารหรือตราสารก่อตั้งสหประชาชาติ และเป็นสนธิสัญญาพหุภาคีที่มีผลผูกพันและแสดง
วัตถุประสงค์ขององค์การต่อรัฐสมาชิกสหประชาชาติทั้งหมดอีกด้วย ซึ่งวัตถุประสงค์ที่สำคัญเรื่อง
หนึ่งก็คือ การคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ดังจะเห็นได้จากคำปรารภของสหประชาชาติว่า⁷

"...เราบรรดาประชาชน แห่งสหประชาชาติ ได้ตั้งเจตจำนงที่จะยืนยัน
ความเชื่อมั่นในสิทธิมนุษยชน อันเป็นหลักมูลในเกียรติศักดิ์ และคุณค่าของมนุษยชน อันเท่าเทียม
กัน ของบุรุษและสตรี และของประชาชาติใหญ่น้อย..."

ความในคำปรารภนี้ชี้ให้เห็นเจตจำนงของผู้ร่างกฎบัตรสหประชาชาติที่
ยืนยันความเชื่อมั่นและเคารพต่อหลักสิทธิมนุษยชน คุณค่าและความเท่าเทียมกันของผู้ชายและผู้-
หญิง ในฐานะที่เป็นมนุษย์และเป็นประชาชนของรัฐ⁸ นอกจากนี้กฎบัตรหมวดที่ 1 ยังได้แสดงให้เห็น
เห็นถึงเจตนาอย่างชัดเจนว่า⁹ ประเทศสมาชิกสหประชาชาติทั้งหลายจะส่งเสริมและสนับสนุน
การเคารพสิทธิมนุษยชนและอิสรภาพอันเป็นหลักมูลฐานสำหรับคนทุกคน โดยปราศจากความแตก
ต่างในทางเชื้อชาติ เพศ ภาษา หรือศาสนา" จึงเห็นได้ว่าสิทธิมนุษยชนเป็นหลักมูลฐานของ
ประชาชนทุกคนโดยไม่เลือกปฏิบัติในทุกรณีไม่ว่าจะเป็นผู้ใหญ่หรือเด็กก็ตาม หลักการไม่เลือก

⁷United Nations, the International Bill of Human Rights (New
York: United Nations, 1988), p.1-39

⁸W.Mckean, Equality and Discrimination Under International Law
(Clarendon Press: oxford, 1983), p.78-89

⁹Egon Schwelb and Philip Alston, The Principal Institutions
and Other Bodies founded Under the Charter (Paris: UNESCO, 1990),
.p.135-147

ปฏิบัติตามกฎบัตรสหประชาชาติดังกล่าวเป็นกฎหมายระหว่างประเทศที่มีความสำคัญยิ่งต่อการคุ้มครองสิทธิเด็ก เนื่องจากประเทศสมาชิกสหประชาชาติทุกประเทศมีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตามหลักการนี้ นอกจากนั้นหลักการไม่เลือกปฏิบัติตามกฎบัตรสหประชาชาติยังเป็นแม่บทสำคัญในความตกลงระหว่างประเทศและข้อมติของสหประชาชาติอื่นที่กล่าวถึงความเสมอภาคเท่าเทียมกันของรัฐทุกคน และบุคคลทุกคน เช่น ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และปฏิญญาจัดการเลือกปฏิบัติต่อสตรี และอื่น ๆ อีกมากมาย

ข. ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights)

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน¹⁰ ได้รับการยอมรับเป็นมติที่ประชุมสมัชชาแห่งสหประชาชาติ เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 1948 ผู้ร่างปฏิญญาได้แก่ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ จุดประสงค์สำคัญของปฏิญญานี้ก็คือการขยายเจตนารมณ์ของสหประชาชาติในเรื่องสิทธิมนุษยชนให้ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยการจําแนกประเภทของสิทธิมนุษยชนออกเป็น 2 ประเภท คือ (1) สิทธิทางการเมืองและสิทธิพลเรือน และ (2) สิทธิทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งเป็นสิทธิขั้นมูลฐานของมนุษย์ทุกคน โดยมีรายละเอียด ตามปฏิญญาดังนี้¹¹

(1) สิทธิทางการเมืองและสิทธิพลเรือน

- ข้อ 1. สิทธิในความเป็นอิสระและความเท่าเทียมกันในการเกียรติภูมิ
- ข้อ 2. ความเสมอภาคโดยปราศจากการเลือกปฏิบัติใด ๆ
- ข้อ 3. สิทธิในการดำรงชีวิต เสรีภาพและความมั่นคง
- ข้อ 4. ทุกคนไม่อาจถูกบังคับลงเป็นทาส

¹⁰Kamleshwar Das, United Nations Institutions and Procedure Founded of Convention of Human Rights and Fundamental Freedom (Connecticut: Unesco, 1990), p.451-154

¹¹W.Mckean, Equality and Discrimination Under International Law (Clarendon Press: oxford, 1983), p.50-59

- ข้อ 5. ทุกคนไม่อาจถูกทรมาน ลงโทษอย่างโหดร้ายปราศจากมนุษยธรรม
- ข้อ 6. สิทธิที่จะได้รับการยอมรับความเสมอภาคตามกฎหมาย
- ข้อ 7. สิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน
- ข้อ 8. สิทธิที่จะได้รับการปฏิบัติอย่างจริงจังจากศาลที่มีอำนาจแห่งชาติต่อการกระทำอันละเมิดสิทธิขั้นมูลฐานที่ได้รับจากรัฐธรรมนูญหรือจากบทบัญญัติแห่งกฎหมาย
- ข้อ 9. บุคคลใดจะถูกจับกุม กักขัง หรือเนรเทศ ไปต่างถิ่นโดยมิชอบไม่ได้
- ข้อ 10. สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาที่เป็นธรรมและเปิดเผยจากศาลที่อิสระและเที่ยงธรรม
- ข้อ 11. (1) สิทธิที่จะได้รับการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าบริสุทธิ์จนกว่าจะพิสูจน์ได้ว่ามีความผิดตามกฎหมาย
- ข้อ 16. (3) ครอบครัวยุติธรรมเป็นกลุ่มหน่วยธรรมชาติและพื้นฐานของสังคม และมีสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองจากสังคมและรัฐ
- ข้อ 17. (1) สิทธิในการเป็นเจ้าของทรัพย์สินในฐานะปัจเจกชน
- ข้อ 18. เสรีภาพทางความคิด วัฒนธรรม และศาสนา
- ข้อ 19. เสรีภาพแห่งความเห็นและการแสดงออก
- ข้อ 20. (1) เสรีภาพในการตั้งสมาคม
- ข้อ 21. (2) สิทธิที่จะใช้บริการสาธารณะในประเทศของตนโดยเท่าเทียมกัน
- (2) สิทธิทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม
- ข้อ 22. มีสิทธิในความมั่นคงทางสังคม และทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม
- ข้อ 23. (1) สิทธิที่จะทำงานและที่จะเลือกการทำงานโดยอิสระและในเงื่อนไขอันยุติธรรม และที่จะได้รับการคุ้มครองจากการว่างงาน
- (2) สิทธิที่จะได้รับค่าตอบแทนอันเท่าเทียมกันสำหรับการทำงานที่เท่าเทียมกันโดยไม่มี การเลือกปฏิบัติใด ๆ

สิทธิที่จะตัดสินใจด้วยตนเองในทางการเมืองและการแสวงหาการพัฒนาทางเศรษฐกิจสังคมวัฒนธรรมอย่างอิสระ (มาตรา 1) และเคารพต่อหลักการไม่เลือกปฏิบัติในทางสังคมเศรษฐกิจและวัฒนธรรมแก่ทุกคน ดังนั้นเด็กทุกคนในฐานะที่เป็นบุคคลย่อมได้รับการคุ้มครองสิทธิดังกล่าวมานี้ด้วย

สำหรับสิทธิเด็ก ในทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมตามกติกาฉบับนี้ ตามข้อ 10 กำหนดให้ประเทศภาคีกติกา "รับรองสิทธิของครอบครัวโดยเฉพาะการรับผิดชอบดูแลเด็ก รวมทั้งให้การศึกษแก่เด็กให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาขั้นต่ำที่ได้รับการรับรองจากรัฐที่เด็กอยู่อาศัย"¹⁴

นอกจากนั้นพันธกรณีตามกติกาฉบับนี้กำหนดให้รัฐบาลของรัฐภาคีต้องจัดมาตรการคุ้มครองและช่วยเหลือเป็นพิเศษแก่เด็กทุกคน โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติจากบิดามารดา ทั้งนี้เด็กควรได้รับการคุ้มครองจากการแสวงหาประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมสภาพการจ้างงานที่ขัดต่อศีลธรรมและสุขภาพของเด็ก โดยที่รัฐบาลจะต้องกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำในการทำงานทุกด้านให้แก่แรงงานเด็ก¹⁵

ง. กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเรือนและสิทธิทางการเมือง

(International Covenant on Civil and Political Rights)

กติกาฉบับนี้มีทั้งหมด 53 ข้อ¹⁶ ประกาศใช้เมื่อ พ.ศ.2509 สำระสำคัญของกติกาฉบับนี้บัญญัติให้รัฐบาลเคารพการไม่เลือกปฏิบัติในทุกกรณี¹⁷ นอกจากนี้ยังห้ามมิให้

¹⁴Valadimir Kartashkin, Economic, Social and Cultural Rights (Westport: Greenwood Press, 1988), p.111-130.

¹⁵วิมลศิริ ชานาญเวชและสุมานิต เกิดสมเกียรติ, "สิทธิและหน้าที่ของประชาชนในสังคมไทย: มองในแง่เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม," สู่สิทธิมนุษยชน สิทธิหรือหน้าที่ในประเทศไทยปัจจุบัน (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535), หน้า 7-8

¹⁶United Nations, the International Bill of Human Rights (New York: United Nations, 1988), p 1-39

¹⁷Vladimir Kartahkin Civil and Political Rights (Westport: Greenwood Press, 1988), p. 178-200.

บุคคลมาทรมานหรือกระทำการที่ขัดต่อมนุษยธรรม รวมถึงการนำคนมาเป็นทาส อีกทั้งบัญญัติให้บุคคลทุกคนมีเสรีภาพในการดำเนินชีวิต มีเสรีภาพในการเรียกร้องสิทธิของตน มีสิทธิในเรื่องส่วนตัวและครอบครัว เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น สำหรับบทบัญญัติที่คุ้มครองสิทธิเด็กเป็นพิเศษตามกติกาฉบับนี้ด้วยกัน 2 ข้อก็คือ ข้อ 10 (2) กำหนดให้การพิพากษาพิจารณาคดีจะต้องแยกตัวผู้ต้องหาเด็กออกจากผู้ใหญ่โดยเร็วที่สุด นอกจากนี้ความในข้อ 10(3) ยังขยายการคุ้มครองสิทธิของเด็กเพิ่มขึ้นอีก กล่าวคือ คุ้มครองผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กไม่ให้ต้องรับโทษประหารชีวิต แยกเด็กผู้กระทำความผิดออกจากนักโทษที่เป็นผู้ใหญ่ รวมทั้งการกลับตัวเป็นพลเมืองดีของผู้กระทำความผิด และได้รับการปฏิบัติตามความเหมาะสมแก่วัยและสถานภาพทางกฎหมาย¹⁸

2.2 การคุ้มครองสิทธิเด็กระดับระหว่างประเทศโดยเฉพาะ

ก. ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก (Declaration on the Rights of the Child)

สถานะทางกฎหมายระหว่างประเทศของปฏิญญาว่าด้วยสิทธิเด็กเป็นคำแนะนำที่ได้รับการรับรองจากที่ประชุมสมัชชาสหประชาชาติในฐานะมติของสมัชชาสหประชาชาติ¹⁹ โดยบัญญัติไว้ทั้งสิ้น 10 ข้อ เน้นถึงสิทธิทางแพ่งและสิทธิทางการเมือง สิทธิทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมเพื่อเป็นมาตรฐานขั้นต่ำสำหรับเด็กทุกคน และเป็นหลักประกันสวัสดิภาพของเด็ก มิให้ตกเป็นเหยื่อหรือเสียเปรียบต่อการกระทำของบุคคลที่มุ่งจะเอารัดเอาเปรียบต่อเด็ก โดยมีรายละเอียดดังนี้²⁰

ข้อ 1. เด็กและเยาวชนพึงได้รับสิทธิเท่าเทียมกัน โดยปราศจากการแบ่งแยก หรือกีดกันไม่ว่าโดยวิธีใด ๆ ในเรื่องเชื้อชาติ ผิว เพศ ภาษา และศาสนา ความคิด

¹⁸มีข้อสังเกตว่าประเทศไทยไม่ได้เป็นภาคีกติกาสิทธิมนุษยชนทั้งสองฉบับ แต่กติกาดังกล่าวมีความสำคัญในการคุ้มครองสิทธิเด็กในระดับระหว่างประเทศ จึงต้องกล่าวถึง

¹⁹Kamleshwar Das, United Nations Institutions and Procedure Founded of Convention of Human Rights and Fundamental Freedom (Connecticut:Unesco 1990) p. 451-154

²⁰ST/LEG/SER.E/5 sales No.E 87 V.6 pp.25-29

เห็นทางการเมือง เผ่าพันธุ์แห่งชาติ หรือสังคม ทรัพย์สิน กานันต์ หรือสถานะอื่น ๆ ไม่ว่าจะของเด็กหรือของครอบครัวก็ตาม

ข้อ 2. เด็กและเยาวชนซึ่งได้รับการพิทักษ์และคุ้มครองเป็นพิเศษ อันจะช่วยทำให้เด็กสามารถพัฒนาทั้งทางกาย ทางสมอง และจิตใจ เพื่อให้ร่วมอยู่ในสังคมได้อย่างปกติชน

ข้อ 3. เด็กและเยาวชนมีสิทธิที่จะได้ชื่อ และมีสัญชาติแต่กำเนิด

ข้อ 4. เด็กและเยาวชนซึ่งได้รับความมั่นคงทางสังคม และเติบโตอย่างสมบูรณ์ ดังนั้นทั้งแม่และเด็กควรได้รับการดูแลและคุ้มครองเป็นพิเศษ ทั้งเมื่ออยู่ในครรภ์และภายหลังเมื่อคลอดแล้ว โดยได้รับสิทธิในเรื่องที่อยู่อาศัย ได้รับอาหาร ได้รับการดูแลสุขภาพทางการแพทย์ และโดยเฉพาะเด็ก ๆ ให้ได้รับการเล่นรื่นเริงเพลิดเพลินด้วย

ข้อ 5. เด็กและเยาวชนที่พิการ ทั้งทางร่างกาย สมอง และจิตใจ มีสิทธิจะได้รับการรักษาพิเศษ หมายถึงการดูแลรักษา และการศึกษาที่เหมาะสมกับสภาวะของเด็กโดยเฉพาะ

ข้อ 6. เด็กและเยาวชนซึ่งได้รับความรักและความเข้าใจ อันจะช่วยในการพัฒนาบุคลิกของตนโดยเติบโตอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของบิดามารดาของเด็กเอง และในทุกกรณี เด็กจะต้องได้อยู่ในบรรยากาศที่เต็มไปด้วยความรัก ความอบอุ่น ความปลอดภัย และไม่พลัดพราก จากแม่ ในกรณีที่เด็กไม่มีครอบครัว หรือมาจากครอบครัวที่ยากจน และมีลูกมาก ก็จะได้รับช่วยเหลือเป็นพิเศษจากรัฐหรือองค์การต่าง ๆ

ข้อ 7. เด็กและเยาวชนมีสิทธิที่จะได้รับการศึกษา ซึ่งรัฐควรจัดให้เปล่าอย่างน้อยในชั้นประถมศึกษา เพื่อเป็นการส่งเสริมวัฒนธรรมโดยทั่ว ๆ ไป และให้เด็กเติบโตเป็นสมาชิกผู้ยังประโยชน์ต่อสังคมผู้หนึ่ง การศึกษานี้คลุมไปถึงการแนะแนวทางชีวิต ซึ่งมีบิดามารดาเป็นผู้รับผิดชอบก่อนบุคคลอื่น เด็กจะต้องมีโอกาสดำเนินความสนุกเพลิดเพลินจากการเล่น และรื่นเริงพร้อมกันไปด้วย

ข้อ 8. เด็กและเยาวชนจะเป็นบุคคลแรกที่ได้รับการคุ้มครองและสงเคราะห์ในทุกกรณี

ข้อ 9. เด็กและเยาวชนซึ่งได้รับการปกป้องให้พ้นจากการถูกทอดทิ้งพ้นจากความโหดร้ายทารุณและการถูกข่มเหงรังแกทุกชนิด เด็กจะต้องไม่กลายเป็นสินค้าไม่ว่าในรูปใดจะต้องไม่มีการรับเด็กเข้าทำงานก่อนวัยอันสมควร ไม่มีการกระทำใด ๆ อันจะเป็นการชักจูง

หรืออนุญาตเด็กให้จำต้องรับจ้างทำงาน ซึ่งอาจจะเป็นผลร้ายต่อสุขภาพของเด็ก หรือเป็นเหตุให้การพัฒนาทางร่างกาย ทางสมอง และทางจิตใจของเด็กต้องเสื่อมถอยลง

ข้อ 10. เด็กและเยาวชนพึงได้รับการคุ้มครองให้พ้นจากการกระทำที่แสดงถึงการกีดกัน แบ่งแยกไม่ว่าทางเชื้อชาติ ศาสนา หรือในรูปใด ๆ เด็กจะต้องได้รับการเลี้ยงดูให้เติบโตขึ้นมาในภาวะแห่งจิตที่เต็มไปด้วยความเข้าใจ และมีการอ่อนน้อมก่อนเบามิตรภาพระหว่างชนชาติต่าง ๆ สันติภาพ และภราดรภาพสากล และด้วยการสำนึกเต็มที่ว่าผลก้ำกั้วและความสามารถพิเศษในตัวเขาควรจักอุทิศเพื่อรับใช้เพื่อนมนุษย์ด้วยกัน²¹

ข. กฎระเบียบมาตรฐานขั้นต่ำสุดของสหประชาชาติสำหรับการดำเนินการด้านการให้ความยุติธรรมแก่ผู้เยาว์ (กฎกรุงปักกิ่ง)

United Nations Standard Minimum Rules for the Administration of Juvenile Justice (The Beijing Rule)

กฎกรุงปักกิ่ง²² ซึ่งเป็นมติสหประชาชาติที่ 40/3329 มีสถานะทางกฎหมายระหว่างประเทศเป็นคำแนะนำ (Recommendation) ที่ได้รับการรับรองจากที่ประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการป้องกันอาชญากรรมและพฤติกรรมต่อจาเลขที่เมืองมิลาน ประเทศอิตาลี เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม พ.ศ. 2528 และสหประชาชาติ ลงมติยอมรับเป็นมติสหประชาชาติเมื่อ 29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2528

กฎกรุงปักกิ่งมีทั้งหมด 6 ส่วนด้วยกัน ส่วนแรกกล่าวถึงหลักทั่วไปโดยมีข้อสังเกตว่ากฎกรุงปักกิ่งบัญญัติมาตรฐานขั้นต่ำของศาลพิเศษสำหรับเด็ก กำหนดมาตรการการลงโทษเด็กผู้กระทำผิดด้วยวิธีการในศาลพิเศษ รวมทั้งให้คำนิยามกระบวนการพิจารณาความสำหรับเด็กที่จะต้องเป็นกระบวนการยุติธรรมของรัฐ หลักการพื้นฐานของกฎกรุงปักกิ่งก็คือหลักการไม่เลือกปฏิบัติไม่ว่าจะเป็นเพศ ผิว เชื้อชาติ ศาสนา การเมือง ความคิดเห็น ทรัพย์สิน และอื่น ๆ สำหรับขอบเขตของกฎกรุงปักกิ่งนั้นยึดมั่นหลักการสำคัญที่เรียกว่า "กฎที่เป็นมาตรฐานขั้นต่ำ"

²¹ ชาญยศ เทมะรัชตะ, คู่มือกฎหมายเด็ก (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สมาคมสวัสดิการในประเทศไทย, 2530), หน้า 3-4.

²² ST/LEG/SER.E/5 sales No.E 87 V.6 pp.25-29.

(Standard Minimum Rules) กล่าวคือ กระบวนการพิจารณาความผิดของเด็กต้องได้รับการตัดสินจากองค์คณะผู้พิพากษา มีกฎหมายและการพิจารณาความผิดที่แตกต่างไปจากผู้ใหญ่รวมทั้งกำหนดเกณฑ์อายุขั้นต่ำของเด็กผู้กระทำความผิดให้เป็นไปตามประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมแต่ละประเทศเป็นสิ่งสำคัญ จะเห็นได้ว่ากฎกรุงปักกิ่งเป็นเพียงแนวทางหรือคำแนะนำให้ประเทศต่างๆ ปฏิบัติต่อเด็กผู้กระทำความผิดอย่างมีมนุษยธรรมเท่านั้น มิใช่สนธิสัญญาหรือข้อตกลงระหว่างประเทศที่มีสถานะทางกฎหมายลักษณะสนธิสัญญาแต่ประการใด

ส่วนกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กผู้กระทำความผิดในหลักทั่วไปของกฎกรุงปักกิ่งได้กล่าวไว้อย่างชัดเจนว่า กระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กผู้กระทำความผิดจะต้องบริสุทธิ์ ยุติธรรม และเป็นกระบวนการที่ได้รับการยอมรับในระดับระหว่างประเทศ โดยเฉพาะกระบวนการยุติธรรมทางอาญาสำหรับเด็กผู้กระทำความผิด จะต้องปฏิบัติตามกระบวนการยุติธรรมอันสมควร (Due process of Law) กล่าวคือ เด็กผู้กระทำความผิดมีสิทธิในมาตรฐานการดำรงชีวิตที่เพียงพอ มีปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีพที่สำคัญ เช่น อาหาร ที่พัก การบริการจากแพทย์ และการอำนวยความสะดวกเท่าที่จำเป็น

ส่วนที่ 2 ของกฎกรุงปักกิ่ง²³ ได้แก่ หลักการสืบสวนการกระทำความผิดของเด็ก ซึ่งเน้นย้ำความสำคัญของเจ้าพนักงานกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กว่าจะต้องได้รับการฝึกฝนวิธีการสืบสวนสอบสวน เด็กผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดหรือกระทำความผิดเป็นพิเศษด้วยการสืบสวนอย่างสุภาพไม่ว่าวิธีรุนแรง รวมทั้งเจ้าพนักงานกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กในการสอบสวนจะต้องสอบสวนความผิดที่เกิดขึ้นจริง โดยที่ไม่สร้างอิทธิพลครอบงำจิตใจแก่เด็กผู้กระทำความผิดให้รับผิดและจะต้องมีที่ปรึกษาทนายความของเด็กผู้กระทำความผิด อีกทั้งบัญญัติห้ามมิให้ทนายความ ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการเยียวยาแก้ไขการกระทำความผิดของเด็ก

ส่วนที่ 3 ก็คือ เด็กผู้ประพฤติกผิดที่ต้องเข้ารับการพิจารณาคดีในศาล จะต้องเป็นที่ปรึกษาทนายความเสมอ ถ้าหากเด็กผู้ประพฤติกผิดผู้ใดไม่อาจจัดหาที่ปรึกษาทนายความได้ รัฐหรือผู้มีอำนาจเกี่ยวข้องจะต้องจัดหาที่ปรึกษาทนายความให้แก่เด็กผู้นั้น

²³ST/LEG/SER.E/5

ส่วนที่ 4 และส่วนที่ 5²⁴ คือ การปฏิบัติเพื่อแก้ไขปรับปรุงเด็กผู้กระทำผิดให้กลับตัวเป็นคนดี ซึ่งส่วนที่ 4 เป็นการปฏิบัติต่อเด็กผู้กระทำผิดอย่างไม่เป็นทางการ ได้แก่ การให้ความช่วยเหลือที่จำเป็นแก่เด็กผู้กระทำผิด ในส่วนที่ 5 เป็นการปฏิบัติต่อเด็กผู้กระทำผิดอย่างเป็นทางการ กล่าวคือ การแก้ไขพฤติกรรมของเด็กผู้กระทำด้วยสถาบันที่เป็นทางการ เช่น มาตรการแก้ไขเด็กติดสุราหรือสิ่งเสพติดอื่นใด การให้คำแนะนำจิตบำบัดแก่เด็กผู้กระทำผิดที่มีอาการทางจิต ซึ่งเป็นสาเหตุของการกระทำผิด จากการศึกษาวิเคราะห์ส่วนที่ 4 และส่วนที่ 5 ของกฎกรุงปักกิ่งพบว่า การปฏิบัติต่อเด็กผู้กระทำผิดนี้เป็นการนำมาตราการทางสังคมผสมผสานมาตรการทางกฎหมาย เพื่อขจัดสาเหตุของการกระทำผิดของเด็กให้ตรงจุด โดยเน้นหนักในด้านปรับปรุงพฤติกรรมของเด็กผู้กระทำผิดให้กลับเข้าสู่สังคมได้แทนการลงโทษเด็กผู้กระทำผิดเพียงลำพังโดยเพิกเฉยที่จะปรับปรุงพฤติกรรมเด็กผู้กระทำผิด และเพื่อความสอดคล้องผสมผสานระหว่างมาตรการทางสังคมกับมาตรการทางกฎหมาย ส่วนที่ 6 จึงเป็นการนำบทบัญญัติที่มีการวิจัย วางแผน นโยบายมาผสมผสานและประเมินผล โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะกำหนดเป้าหมายการแก้ไขพฤติกรรมเด็กผู้กระทำผิดสอดคล้องตามความเป็นจริงเพื่อพิทักษ์สิทธิเด็กทั้งทางกฎหมายและสังคมศาสตร์ ส่วนที่ 6 บัญญัติถึงกระบวนการวางแผนว่าจะต้องเน้นหนักความเสมอภาคของเด็กทุกคนเป็นสำคัญ

ส่วนที่ 1-6 ของกฎกรุงปักกิ่ง บัญญัติการพิจารณาคดีเด็กตามกระบวนการยุติธรรมสำหรับเด็กตั้งแต่เริ่มต้น กระบวนการยุติธรรมในชั้นสอบสวน จนถึงขั้นการท้าวินิจฉัย วางแผนและนโยบายประเมินผลเด็กผู้กระทำผิด รวมทั้งการนำมาตราการทางสังคมมาปฏิบัติให้สอดคล้องกับมาตรการทางกฎหมาย²⁵

มีข้อสังเกตว่ามาตรา 37 และมาตรา 40 ของอนุสัญญาสิทธิเด็กได้รับอิทธิพลจากบทบัญญัติทั้ง 6 ส่วนของกฎกรุงปักกิ่ง²⁶ ยกตัวอย่างเช่น กระบวนการพิจารณาคดีเด็ก ที่ปรึกษา

²⁴ST/LEG/SER.E/5

²⁵ST/LEG/SER.E/5

²⁶DCI, The United Nations Conventions on the Rights of the Child "Aguide to ... " (Dordrecht: Martinus Nijhoff, 1992), pp, 63-65.

กฎหมายสำหรับเด็ก สภาบังคับการลงทัณฑ์เด็กผู้กระทำผิด ส่วนคำว่าเด็กผู้กระทำผิดตามอนุสัญญา
 ของเด็กแม้ว่าจะเรียกแตกต่างจากคำว่าเด็กและเยาวชนตามกฎหมายกรุงบักกิง และกฎหมายภายในที่
 มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขการกระทำผิดของเด็ก ยกตัวอย่างเช่น กฎหมายภายในของประเทศไทย
 กำหนดการทํายุติขั้นต่ำของเด็กแยกออกจากเยาวชนตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว
 เพื่อเป็นการจำแนกเด็กผู้กระทำผิดให้ได้รับการลงโทษที่เหมาะสมกับอายุ ประวัติความเป็นมา
 และวัฒนธรรมของประเทศไทยในการปฏิบัติต่อเด็กผู้กระทำผิด ดังนั้นหลักการปฏิบัติต่อเด็กผู้กระทำ
 ผิดกับเด็กและเยาวชนตามกฎหมายภายในและกฎหมายกรุงบักกิงจึงมีได้แตกต่างกัน แม้ว่าจะคิดแยกกัน
 ในรายละเอียดบ้างก็ตาม

สำหรับสถานะของกฎหมายกรุงบักกิงนั้นมีข้อสังเกตว่าเป็นเพียงคำแนะนำ เพราะ
 มีการใช้คำแทนตัวภาคีของกฎหมายกรุงบักกิงว่ารัฐสมาชิก (Member States) เช่นเดียวกับปฏิญา
 สากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนที่เรียกประเทศที่ปฏิบัติตามคำแนะนำตามปฏิญาว่ารัฐสมาชิก ดังตัวอย่าง
 ในคำปรารภของปฏิญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนว่า "... ด้วยเหตุที่รัฐสมาชิกได้ปฏิญาณที่จะให้ได้
 มา..." ซึ่งแตกต่างจากกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเรือนและการเมือง กติการะหว่าง
 ประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรมและพิธีสารเลือกรับแห่งกติการะหว่างประเทศ
 ว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม คำแนะนำของกฎหมายกรุงบักกิงที่มีต่อรัฐสมาชิกเป็นการ
 แสดงบทบาทของสหประชาชาติที่มีคำแนะนำต่อรัฐสมาชิกสหประชาชาติ คำแนะนำที่มีเป็นเพียงแนว
 นโยบายนั่น ไม่มีสภาพบังคับต่อรัฐภาคี ซึ่งแตกต่างจากคำว่ารัฐภาคีที่แสดงสถานะทางกฎหมาย
 ว่าประเทศที่ให้สัตยาบันหรือให้การภาคยานุวัติข้อตกลงระหว่างประเทศเหล่านี้มีสิทธิและพันธกรณี
 ตลอดจนสภาพบังคับตามกฎหมายระหว่างประเทศอย่างไรบ้าง กรณีกฎหมายกรุงบักกิงนี้ใช้คำว่ารัฐ-
 สมาชิก เพื่อแสดงว่ามีสถานะทางกฎหมายเป็นเพียงคำแนะนำแก่รัฐสมาชิกสหประชาชาติว่าจะ
 ปฏิบัติตามหรือไม่ก็ได้ จากถ้อยภาษานี้เป็นการแสดงจุดอ่อนของกฎหมายกรุงบักกิงอย่างชัดเจน เนื่อง
 จากขาดสภาพบังคับในฐานะกฎหมายระหว่างประเทศอย่างจริงจัง แต่เพราะกฎหมายกรุงบักกิงมี
 รายละเอียดพิทักษ์สิทธิของเด็กผู้กระทำผิดครบถ้วน และการนำมาตราการทางสังคมมาผสมผสาน
 กับมาตรการกฎหมาย ดังนั้น คณะกรรมการร่างอนุสัญญาสิทธิเด็กจึงนำเอาหลักการในกฎ-
 กรุงบักกิงมาเป็นบทบัญญัติมาตรา 37 และ 40 รวมทั้งแสดงให้เห็นว่า ถึงรัฐภาคีอนุสัญญาสิทธิ

เด็กที่ต้องระลึกถึงกฎกรุงปักกิ่งในฐานะข้อตกลงระหว่างประเทศที่สำคัญที่เป็นที่มาของอนุสัญญาสิทธิเด็กอีกด้วย²⁷

ค. ปฏิญญาว่าด้วยการคุ้มครองสตรีและเด็กในภาวะฉุกเฉินและสงคราม

(Declaration on the Protection of Women and Children in Emergency and Armed Conflict)

สถานะทางกฎหมายระหว่างประเทศของปฏิญญานี้²⁸ เป็นมติสหประชาชาติที่ 3318 (XXIX) วันที่ 14 ธันวาคม 1974 ที่พัฒนามาจากคำแนะนำของคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติตามมติที่ 1861 (LVI) วันที่ 14 พฤษภาคม พ.ศ. 2527

บทบัญญัติของปฏิญญานี้มีทั้งหมด 6 ข้อ แบ่งเป็น 2 ภาค ได้แก่ ภาคอารัมภบท เป็นการแสดงเจตนารมณ์ของผู้ร่าง คือ คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมว่ามีเหตุผลและหลักการของปฏิญญาเพื่อปกป้องเด็กและสตรีในภาวะฉุกเฉินและสงคราม มิให้ตกเป็นเหยื่อการกระทำที่ไม่ชอบด้วยหลักสิทธิมนุษยชน ครอบคลุมขอบเขตคำว่าภาวะฉุกเฉินและสงครามให้ครอบคลุมการเรียกร้องสิทธิในการกำหนดอนาคตตนเอง (Self-Determination) ขบวนการแบ่งแยกดินแดนและการเรียกร้องเอกราช และคำนึงถึงว่าหลักการในปฏิญญาฉบับนี้มีความเกี่ยวข้องกับกฎหมายมนุษยธรรมซึ่งเป็นกฎหมายระหว่างประเทศที่ใช้ในยามสงคราม²⁹ เพื่อปกป้องสิทธิพลเรือน ทหาร ทหารแพทย์ ผู้บาดเจ็บ ตลอดจนกำหนดประเภทของอาวุธ³⁰

ภาคอารัมภบทมีที่มาจาก ข้อตกลงระหว่างประเทศที่สำคัญเป็นหลักการปฏิญญา อันได้แก่ มติประชาชาติที่ 22144 (XXIII) พ.ศ. 2511 มติสหประชาชาติที่ 2597 (XXIX) พ.ศ. 2512 มติสหประชาชาติที่ 2674 (XXIV) มติสหประชาชาติที่ 2675 (XXV) พ.ศ. 2513 เพื่อแสดงถึงการเคารพสิทธิมนุษยชน และเป็นหลักการพื้นฐานในการปกป้อง

²⁷ Ibid, pp. 78-90

²⁸ ST/LEG/SER.E/5 sales No.E 87 V.6 pp.30-34

²⁹ ST/LEG/SER.E/5 sales No.E 87 V.6 pp.25-29

³⁰ ST/LEG/SER.E/5 sales No.E 87 V.6 pp.25-29

²⁷ Ibid, pp. 78-90

²⁸ ST/LEG/SER.E/5

ประชาชนพลเรือนในยามสงคราม รวมทั้งมติดณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมที่ 1515 (XLVIII) พ.ศ. 2513 ที่เป็นร่างปฏิญญา ว่าด้วยการปกป้องหญิงและเด็กในยามสงคราม

สาระสำคัญในข้อ 1-6 กล่าวโดยสรุปได้ว่า การใช้อาวุธที่ขัดต่อกฎหมายมนุษยธรรม เช่น อาวุธเคมี และอาวุธชีวภาพ หรืออาวุธที่นำมาจากสิ่งมีชีวิต ซึ่งเป็นการละเมิดอนุสัญญาเจนีวา พ.ศ. 2492 และพิธีสารเจนีวา พ.ศ. 2468 จะต้องเคารพต่อหลักสิทธิมนุษยชนในยามสงครามอีกต่างหาก และให้การประกันสิทธิในการปกป้องผู้หญิงและเด็กเป็นพิเศษ

สำหรับประเด็นที่สำคัญที่สุดก็คือ ปฏิญญานี้เรียกร้องให้รัฐปฏิบัติตามปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางแพ่งและพลเรือน กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม ปฏิญญาสิทธิเด็กและข้อตกลงระหว่างประเทศอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

จะเห็นได้ว่าปฏิญญาว่าด้วยการคุ้มครองสตรีและเด็กในภาวะฉุกเฉินและสงครามเป็นมติของคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคม จึงผิดแปลกแตกต่างจากปฏิญญาสิทธิเด็กอื่น ๆ เนื่องจากปฏิญญาอื่น ๆ ถือกำเนิดมาจากมติสมัชชาสหประชาชาติ ซึ่งเป็นที่ประชุมร่วมกันของรัฐสมาชิกทั้งหมด ในขณะที่ที่ประชุมคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมนั้นเป็นการประชุมเฉพาะกลุ่มคณะกรรมการที่ได้รับเลือกเข้ามาปฏิบัติหน้าที่เท่านั้น

วิเคราะห์การคุ้มครองสิทธิเด็กระดับระหว่างประเทศ

ผลจากการศึกษาการคุ้มครองสิทธิเด็กจากที่อยู่ในรูปของปฏิญญาและกติกาต่าง ๆ โดยทั่วไปพบว่า มาตรการกฎหมายระหว่างประเทศการคุ้มครองสิทธิเด็กที่มีอยู่ไม่เพียงพอต่อการแก้ไขสถานการณ์ต่าง ๆ ในสังคมระหว่างประเทศ เนื่องจากเหตุผลที่ว่า สาระสำคัญของกฎบัตรสหประชาชาติ ปฏิญญาและกติกาต่างๆ ไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อสิทธิเด็ก เป็นเพียงการคุ้มครองสิทธิเด็กในฐานะบุคคลทั่วไปเท่านั้น ยกตัวอย่าง เช่น ศาปราชญ์ของกฎบัตรสหประชาชาติในการเคารพและเชื่อมั่นต่อสิทธิมนุษยชนที่ยกมาแล้วนั้น เป็นเพียงข้อเสนอแนะและเรียกร้องให้เกิดความเชื่อมั่นต่อสิทธิมนุษยชนของรัฐสมาชิกสหประชาชาติและประชาชนทุกคนในโลก เด็กเป็นผู้ที่มีสภาวะทางกายและจิตใจดีกว่าผู้ใหญ่ ต้องการได้รับการพิทักษ์ดูแลเอาใจใส่มากกว่าบุคคลทั่วไป ดังนั้นการคุ้มครองสิทธิเด็กในฐานะบุคคลทั่วไป จึงไม่สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลง การละเมิดสิทธิเด็กที่มีอยู่ในสังคมระหว่างประเทศได้อย่างจริงจังและเพียงพอ ด้วยเหตุผลนี้ สหประชาชาติ

จึงสร้างปณิญาสิทธิเด็ก ขึ้นเพื่อเป็นข้อเสนอแนะและเรียกร้องให้รัฐต่าง ๆ สร้างระเบียบ กฎเกณฑ์ในการพิทักษ์คุ้มครองดูแลเด็กทุกคนอย่างจริงจังและตรงจุด ซึ่งปณิญาสิทธิเด็กฉบับแรกที่ เกิดขึ้นมีตั้งแต่สมัยสันนิบาตชาติ แสดงว่าการเอาใจเปรียบและละเมิดสิทธิเด็กเป็นสิ่งที่ เกิดขึ้นมานานแล้ว เนื่องจากการก่อตั้งองค์การระหว่างประเทศซึ่งสันนิบาตชาตินี้เกิดขึ้นหลังสงคราม โลกครั้งที่ 1 และได้ยุติลงเนื่องจากสงครามโลกครั้งที่ 2

อย่างไรก็ดีหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 อันเป็นจุดกำเนิดขององค์การระหว่าง ประเทศซึ่งก็คือสหประชาชาติซึ่งเป็นองค์การระหว่างประเทศระดับรัฐบาลที่มีวัตถุประสงค์หลาย หลาก เช่นเดียวกับสันนิบาตชาติ และเกิดระเบียบระหว่างประเทศสำหรับพิทักษ์สิทธิเด็กที่ เรียก ว่าปณิญาว่าด้วยสิทธิเด็กแห่งสหประชาชาติ พ.ศ. 2502 ปณิญามีความสำคัญต่ออนุสัญญาอย่างยิ่ง เนื่องจากมีหลักสำคัญเป็นที่มาของกฎหมายสารบัญญัติในอนุสัญญา

นอกจากปณิญาสิทธิเด็กแห่งสหประชาชาติแล้ว การให้ความยุติธรรมแก่ เด็กก็เป็นสิ่งสำคัญต่อเด็กไม่แพ้กัน ดังนั้นสหประชาชาติจึงมีมติสหประชาชาติที่ 40/3329 ให้เป็น กฎระเบียบมาตรฐานขั้นต่ำสุดของสหประชาชาติสำหรับการดำเนินการด้านกาให้ความยุติธรรมแก่ ผู้เยาว์ รวมทั้งปณิญาว่าด้วยการคุ้มครองสตรีและเด็ก ในภาวะฉุกเฉินและสงคราม ซึ่งมองใน แง่ภาพรวมจะเห็นได้ว่าความคุ้มครองเด็กที่มาจากปณิญาสิทธิเด็กแห่งสหประชาชาติเป็นการคุ้ม- ครอบสิทธิเด็กทั้งในแง่ของปัจเจกชนและส่วนรวมไม่ว่าจะในแง่ทั่วไปหรือโดยตรง รวมทั้ง เป็น พื้นฐานในการพิทักษ์สิทธิเด็กทุกรูปแบบ ในขณะที่กฎรูงบักกิ้งและปณิญาว่าด้วยการคุ้มครองสตรี และเด็กในภาวะฉุกเฉินและสงครามเป็นคำแนะนำในการคุ้มครองสิทธิเด็กในภาวะที่เป็นพิเศษ กล่าวคือ กฎรูงบักกิ้งคุ้มครองสิทธิเด็ก ในการให้ความยุติธรรมแก่เด็กเมื่อเด็กตกเป็นผู้กระทำ ผิดในขณะที่ปณิญาว่าด้วยการคุ้มครองสตรีและเด็กในภาวะฉุกเฉินและสงครามเป็นการคุ้มครอง สิทธิเด็กในยามปกติ ด้วยเหตุผลและหลักการที่กล่าวมานี้ อนุสัญญาสิทธิเด็กจึงให้ความสำคัญ ของปณิญาทั้ง 2 และกฎรูงบักกิ้งมากกล่าวไว้ในอารัมภบท ของอนุสัญญาสิทธิเด็ก³¹

³¹อนุสัญญาสิทธิเด็กแห่งสหประชาชาติ, อารัมภบท (โปรดดูภาคผนวกที่ 1)

ง. การคุ้มครองสิทธิเด็กตามอนุสัญญาสิทธิเด็ก พ.ศ.2532

1) ความเป็นมาของอนุสัญญาสิทธิเด็ก

อนุสัญญาสิทธิเด็ก ได้รับการเสนอจากที่ประชุม
สมัชชาแห่งชาติเมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน พ.ศ.2532 โดยมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 2 กันยายน พ.ศ.
2533 อนุสัญญาสิทธิเด็กนี้จัดได้ว่าเป็นลักษณะของสนธิสัญญาแบบพหุภาคี กล่าวคือ เป็นอนุสัญญาที่มีวัตถุประสงค์
ประสงค์เปิดกว้างให้ทุก ๆ รัฐสามารถที่เข้าเป็นภาคีในอนุสัญญาได้ ไม่ว่ารัฐนั้นจะมาจากภูมิภาคใดและไม่ว่าจนถึงฐานะทางด้านเศรษฐกิจหรือระบอบการปกครองของแต่ละประเทศที่แตกต่างกัน

ในปี พ.ศ.2522 สหประชาชาติได้กำหนดให้เป็นปีเด็กสากลซึ่งก็เป็นปีแรกที่เริ่มพิจารณาอนุสัญญาสิทธิเด็กและยังเป็นปีที่ให้กำเนิดกลุ่มทำงานเพื่อเด็กขึ้นด้วย (The Open ended Working Group on the Question of Conventions on the Rights of Child) โดยเปิดโอกาสให้นานาประเทศเข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณาด้วยบทกฎหมายของร่างอนุสัญญาสิทธิเด็ก โดยผ่านทางผู้แทนของรัฐสมาชิกในสหประชาชาติ สำหรับร่างอนุสัญญาสิทธิเด็กที่กล่าวถึงนี้เป็นร่างอนุสัญญาที่รัฐบาลของประเทศบริเตนได้ดำเนินการเสนอโดยผ่านทางผู้แทนของตนในสหประชาชาติ เหตุผลสำคัญ 2 ประการที่ประเทศบริเตนดำเนินการเสนอร่างอนุสัญญาก็คือเพื่อเป็นการระลึกถึงนาย Janusz Korezak ซึ่งเป็นบุคคลที่ทำงานเพื่อพิทักษ์สิทธิเด็กในระดับนานาชาติและอีกประการหนึ่งก็คือ สหประชาชาติได้กำหนดให้ปี พ.ศ.2522 นี้เป็นปีเด็กสากล

จุดเริ่มต้นของอนุสัญญาสิทธิเด็ก เริ่มต้นจากนห้หลักสำคัญห้าประการสำหรับ สวัสดิภาพและการคุ้มครองพิทักษ์เด็กที่กำหนดไว้ในปฏิญญาเจนีวา พ.ศ.2467 รวบรวมเงื่อนไขต่าง ๆ เกี่ยวกับสิทธิเด็กไว้ภายใต้เอกสารฉบับเดียวกัน โดยได้รับความเห็นชอบจากสันนิบาตชาติในปีเดียวกันนั้นเอง ต่อมาก็ได้รับการทบทวนและเพิ่มเติมในปี พ.ศ.2491 ซึ่งกลายมาเป็นพื้นฐานของข้อความทั้งสิบข้อในปฏิญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ซึ่งสมัชชาใหญ่องค์การสหประชาชาติได้ลงมติเป็นเอกฉันท์ เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน พ.ศ.2520

ปฏิญญาในฐานะที่เป็นเอกสารทางกฎหมายระหว่างประเทศ ถือว่าเป็นความพยายามที่กำหนดแนวทางของสิทธิและมาตรการในการคุ้มครองเด็ก เพราะมักจะเป็นคำประกาศหลักการโดยทั่วไปที่บรรดาประเทศต่าง ๆ ยอมรับ แต่ไม่กำหนดข้อผูกพันทางกฎหมายที่จะต้องปฏิบัติตาม ซึ่งแตกต่างไปจากอนุสัญญา ซึ่งมีสภาพบังคับทางกฎหมาย เนื่องจากตามกระบวนการวิธีการกฎหมายระหว่างประเทศกำหนดโดยประเทศแต่ละประเทศที่ลงนามและให้สัตยาบันจะต้องปฏิบัติตามพันธกรณี ประเทศที่เป็นภาคีของอนุสัญญาก็เท่ากับแสดงเจตจำนงที่จะปฏิบัติ

ตามข้อความและพันธกรณีที่ระบุไว้ในอนุสัญญาฉบับนี้ เมื่อความพยายามที่จะรวบรวมสิทธิเด็กนั้น ออกมาในรูปของปฏิญญาเท่านั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า ปรากฏยังไม่มีเอกสารระหว่างประเทศอันใดที่มีผลบังคับกับประเทศต่าง ๆ ต้องปฏิบัติตามสิ่งเหล่านั้นต่อเด็กภายในประเทศ

2) โครงสร้างของกลุ่มทำงาน (Open-ended Working Group)

คำว่า open-ended หมายถึงผู้แทนจากรัฐสมาชิกสหประชาชาติที่ประกอบด้วยรัฐจำนวน 43 รัฐ ซึ่งเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมที่สำคัญในการทำงานที่เกี่ยวข้องกับสิทธิเด็ก ทางด้านสิทธิเด็กรัฐอื่น ๆ และองค์การระหว่างประเทศก็ได้เข้ามามีบทบาทเช่นกันเพียงแต่บทบาทดังกล่าวขึ้นอยู่กับฐานะของผู้สังเกตการณ์เท่านั้น นอกจากนั้นยังมีหน่วยอีกหน่วยงานหนึ่งก็คือ องค์การเอกชนที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในฐานะเป็นที่ปรึกษาของคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคม (Ecosoc) หน้าที่ของที่ปรึกษาคือให้คำแนะนำและคำปรึกษาแก่คณะทำงานของคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแต่ไม่มีสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็นใด ๆ

กลุ่มทำงานดังกล่าวประกอบไปด้วย ผู้แทนของรัฐสมาชิกจำนวน 43 รัฐด้วยกัน ซึ่งเข้ามาดำเนินการทางด้านสิทธิเด็กด้วยความสมัครใจ ผู้แทนของรัฐสมาชิกทั้ง 43 รัฐนี้จะเป็นกลจักร หรือเป็นกลไกที่สำคัญของการพิจารณาในเรื่องสิทธิเด็ก และยังมีองค์การเอกชนและรัฐอื่น ๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณาการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับสิทธิเด็ก เพียงแต่ว่า องค์การเอกชนหรือรัฐอื่น ๆ นั้นเข้ามามีบทบาทในฐานะผู้สังเกตการณ์เท่านั้น กลุ่มทำงานจะมีการพบปะหารือกันที่ประชุมกรมการสิทธิมนุษยชน การประชุมครั้งแรกได้มีขึ้นในปี พ.ศ. 2531 ซึ่งอยู่ในช่วงของเดือน พฤศจิกายน-ธันวาคม กลุ่มทำงานนี้ทำหน้าที่ไม่มากนัก

การทำงานของกลุ่มทำงานนั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ร่างคือร่างแรกได้มีการพิจารณาดำเนินการในช่วงปี พ.ศ. 2523-2530 และร่างที่สอง ได้พิจารณาดำเนินการในช่วงปี พ.ศ. 2530-2532 แต่มีเพียงร่างที่สองนี้เท่านั้นที่ประสบความสำเร็จอย่างมากจนได้รับการยอมรับกันว่ามีลักษณะ เป็นบทบัญญัติของกฎหมายที่เป็นกฎหมายระหว่างประเทศ เหตุที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนได้นำเสนอร่างที่สองนี้ต่อที่ประชุมสมัชชาใหญ่ แห่งองค์การสหประชาชาติ ซึ่งถือว่าเป็นที่ประชุมใหญ่ของรัฐสมาชิกอันประกอบไปด้วยรัฐต่างๆ ทั่วโลก

ขั้นตอนในการจัดทำร่างอนุสัญญาสิทธิเด็ก ก็เช่นเดียวกับการจัดทำร่างอนุสัญญาอื่น ๆ ของสหประชาชาติ นั่นคือเริ่มด้วยการเจรจา การลงนาม การยอมรับ และกระบวนการภายหลังการให้สัตยาบันอนุสัญญา การเจรจาเป็นกระบวนการแลกเปลี่ยนทางความ

คิดเห็น ปรัชญาหรือ และการต่อรองเพื่อทหาความตกลงระหว่างประเทศ ในกรณีของการประชุม เพื่อร่างอนุสัญญาสิทธิเด็กนี้ ผู้แทนจากประเทศต่าง ๆ ซึ่งเป็นผู้ที่มีอำนาจเต็มในการเจรจา หรือมีอำนาจในการเจรจาตามมาตรา 7 วรรค 2 (ค) ของอนุสัญญากรุงเวียนนา พ.ศ.2512 ที่ระบุไว้ว่า "ผู้แทนซึ่งได้รับมอบหมายให้เข้าร่วมประชุมหรือร่วมประชุมขององค์กรระหว่างประเทศ หรือองค์กรหนึ่งขององค์กรใดขององค์การระหว่างประเทศโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะรับรองสนธิสัญญา (อนุสัญญา) การประชุมเช่นนั้นเป็นการรับรองความถูกต้องของสนธิสัญญา แต่ไม่จำเป็นต้องยอมรับการผูกพันตามสนธิสัญญานั้น"³²

รัฐสมาชิกทั้งหลายต่างลงมติเพื่อยอมรับร่างอนุสัญญานี้อย่างฉันทามติ (consensus) กล่าวคือ เป็นการลงคะแนนเสียงของรัฐสมาชิกเพื่อยอมรับมติของสหประชาชาติ ตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยองค์กรระหว่างประเทศ ซึ่งการลงคะแนนเสียงในครั้งนี้ มีความสำคัญอย่างยิ่ง ด้วยเหตุผล 2 ประการคือ ประการแรก เป็นการแสดงที่ท่าของรัฐสมาชิกว่าจะยอมรับการมีอยู่ของอนุสัญญาสิทธิเด็กในฐานะที่เป็นกฎหมายระหว่างประเทศหรือไม่ อีกประการหนึ่งก็คือ วิธีการลงคะแนนเสียงแบบฉันทามตินั้น เป็นการลงคะแนนเสียงที่รัฐสมาชิกทุก รัฐยอมรับให้ผ่านมติที่เสนอมานั้นทั้งสิ้น ซึ่งการลงคะแนนเสียงแบบนี้เป็นการลงคะแนนเสียงของทุกรัฐเพื่อเป็นการแสดงเจตนารมณ์ร่วมกัน และยังครอบคลุมไปถึงการทำงานคณะทำงานว่ามีความน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใดหรือไม่

3) เนื้อหาของอนุสัญญาสิทธิเด็ก

อนุสัญญามีบทบัญญัติ 2 ส่วน ส่วนที่ 1 เป็นลักษณะของกฎหมายสาระบัญญัติคือ เป็นเนื้อหาและหลักการต่าง ๆ ในการคุ้มครองเด็กเริ่มจากมาตรา 1 ถึงมาตรา 41 ส่วนที่ 2 เป็นลักษณะของกฎหมายวิธีบัญญัติ คือ เป็นหลักเกณฑ์และแบบพิธีในการบังคับใช้ซึ่งเริ่มจากมาตรา 42 ถึงมาตรา 54 (ซึ่งตัวอนุสัญญาแยกย่อยออกมาเป็น 2 ช่วง มาตรา 42-45 และ 46-54)

³²ประสิทธิ์ เอกบุตร, กฎหมายระหว่างประเทศแผ่นดินเมือง เล่ม 1, หน้า 80,81

³³องค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ, รายงานสภาวะเด็กในโลก ปี พ.ศ.2533 (กรุงเทพฯ: ฝ่ายสารนิเทศ องค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ, 2533), หน้า 17-19

สำหรับเนื้อหาในส่วนที่ 1 อาจแบ่งได้เป็น 6 หลัก ด้วยกัน คือ

1. หลักทั่วไป เป็นการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพทั่วไปในแง่ทั้งส่วนบุคคล การแสดงความคิดเห็น ศาสนา วัฒนธรรม ความเสมอภาคภายใต้กฎหมายเดียวกัน การศึกษาและอื่น ๆ นอกจากจะเป็นส่วนที่เฉพาะเจาะจงเกี่ยวกับการคุ้มครองดูแล เด็กโดยทั่วไปโดยกำหนดไว้ในรูปหลักพึงปฏิบัติของรัฐบาลี อย่างไรก็ตามมีบทบัญญัติที่ตัดปัญหาผลกระทบทางลบในการบังคับใช้ข้อบัญญัตินี้ปิดท้ายไว้ว่า ข้อบัญญัตินี้ไม่มีผลทำให้เด็กได้รับความคุ้มครองน้อยไปกว่าที่เขามีอยู่ตามกฎหมายอื่น ๆ
2. หลักการคุ้มครองชีวิต ร่างกาย เสรีภาพ สวัสดิภาพของเด็ก มุ่งคุ้มครองมิให้เด็กถูกข่มเหงรังแก หรือถูกละเมิดสิทธิเหนือร่างกาย ชีวิต และเสรีภาพ รวมทั้ง สวัสดิภาพ ไม่ว่าจะทำร้าย ข่มขู่ ล่วงเกินทางเพศ ชู้ตริต หากาไรทางเพศหรือดักาไรทาง เศรษฐกิจหรือนาเด็ก ไปเป็นวัตถุซื้อขายหรือปฏิบัติต่อเด็กที่ไม่เหมาะสม จนเป็นผลเสียต่อสวัสดิภาพของเด็กรวมทั้งคุ้มครองให้มีการเยียวยาฟื้นฟูเด็กที่ถูกกระทำละเมิดดังกล่าว ให้กลับคืนสู่สภาพปกติ
3. หลักการคุ้มครองเด็กที่มีปัญหาความประพฤติหรือกระทำ ความผิดทางอาญา มุ่งคุ้มครองให้เด็กที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำ ความผิดทางอาญา ได้รับการปฏิบัติที่แตกต่างไปจากผู้ต้องหาที่เป็นผู้ใหญ่ได้รับผลร้ายจากการต้องถูกดำเนินคดีและควบคุมตัวน้อยที่สุด สำหรับเด็กที่มีปัญหาความประพฤติ หรือกระทำ ความผิดทางอาญาคู่มครองให้ได้รับโอกาสแก้ไขเยียวยาให้สามารถเติบโตเป็นพลเมืองดีของสังคม โดยมีสมมติฐานว่าเด็กกระทำ การใด ๆ เพราะขาดวุฒิภาวะทำให้สิ่งแวดลอมมีอิทธิพลผลักดันต่อความประพฤติของเด็ก นอกจากนั้นยังมีหลักประกันมิให้เด็กต้องรับโทษจำคุกตลอดชีวิตหรือประหารชีวิต
4. หลักการคุ้มครองสิทธิพลเรือน มุ่งคุ้มครองให้เด็กได้รับสิทธิในฐานะพลเมืองของรัฐที่มีสัญชาติสามารถติดต่อกับครอบครัวมีภูมิลำเนาหรืออยู่อาศัยร่วมกับบิดามารดาได้รับการอุปการะเลี้ยงดูจากบิดามารดาหรือผู้ปกครอง โดยมีรัฐช่วยสนับสนุนและให้หลักประกัน
5. หลักการคุ้มครองเด็กผู้ด้อยโอกาส มุ่งคุ้มครองให้เด็กด้อยโอกาส คือ เด็กผู้ขาดรูู้ปการะ เด็กผู้ตกอยู่ในภพภัย และเด็กพิการ ได้รับการดูแลและอุปการะเลี้ยงดูให้เท่าเทียมเด็กทั่วไป

6. หลักการให้สวัสดิการสังคมแก่เด็ก มุ่งคุ้มครองให้เด็กได้รับข่าวสารข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อพัฒนาการของเด็ก ได้รับการดูแลด้านสุขภาพอนามัย ได้รับการประกันสังคม ได้รับการศึกษา ทั้งในแง่การเล่าเรียนและโอกาสที่จะศึกษาเล่าเรียนเพื่อพัฒนาการด้านบุคลิกภาพการมีมนุษยสัมพันธ์อันดีมีความรับผิดชอบต่อตนเอง สังคม และ สภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมชาติ ได้รับการพักผ่อนหย่อนใจและส่งเสริมชีวิตด้านศิลปะวัฒนธรรม

สำหรับส่วนที่ 2 กฎหมายวิธีบัญญัติในอนุสัญญากำหนดบทบาทและพันธกรณีของคณะกรรมการสิทธิเด็ก ตลอดจนขั้นตอนการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาสิทธิเด็ก³³

4) ประเด็นปัญหาของอนุสัญญาสิทธิเด็ก

1. ปัญหาการกำหนดอายุเด็กที่จะมาเป็นทหารในภาวะสงคราม

ตามมาตรา 38 เป็นบทบัญญัติที่เป็นข้อถกเถียงในคณะกรรมการเพื่อเด็ก ซึ่งองค์การเอกชนและผู้แทนรัฐบาลของประเทศทั้งหลายต่างก็มีข้อถกเถียงต่อกัน ผู้แทนรัฐบาลของประเทศตะวันออกกลางได้เสนอให้กำหนดอายุทหารเด็กไว้ไม่ต่ำกว่า 15 ปี ในขณะที่ผู้แทนรัฐบาลของประเทศอื่น ๆ ต่างเห็นพ้องต้องกันว่าสมควรให้กำหนดเกณฑ์อายุจะต้องไม่ต่ำกว่า 18 ปี นอกจากความเห็นของผู้แทนรัฐบาลของประเทศต่าง ๆ จะแบ่งเป็น 2 กลุ่มดังกล่าวแล้ว ผู้แทนจากสหรัฐอเมริกามีความเห็นว่า เกณฑ์อายุขั้นต่ำของทหารเด็กควรจะเป็น 17 ปี

จากการประชุมคณะกรรมการเพื่อเด็กครั้งสุดท้าย ได้ลงมติว่า เกณฑ์อายุขั้นต่ำของทหารเด็กหรือเด็ก ตามมาตรา 58 อนุสัญญาสิทธิเด็กก็คือ 15 ปี ซึ่งการลงมติยอมรับเกณฑ์อายุทหารเด็กนี้ไม่เป็นเอกฉันท์ และเมื่ออนุสัญญาสิทธิเด็กมีผลบังคับใช้แล้ว ประเทศต่าง ๆ ที่เป็นภาคีอนุสัญญาจำนวนมากได้ตั้งข้อสงวนตามมาตรา 58

2. ปัญหาในการยอมรับ มาตรการเพื่อพิทักษ์สิทธิเด็กที่เกิดขึ้นใหม่ ได้แก่ มาตรา 3 หลักผลประโยชน์ที่ดีที่สุดสำหรับเด็ก มาตรา 8 การเคารพเอกลักษณ์ของเด็กทุกคน มาตรา 12 เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น มาตรา 19 การปกป้องการทารุณกรรมเด็ก มาตรา 24 การดูแลสุขภาพอนามัยของเด็ก มาตรา 28 การศึกษาของเด็ก มาตรา 33 การปกป้องเด็กจากยาเสพติด มาตรา 42 การติดตามผลของอนุสัญญาในรัฐภาคี

³³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 17-20.

3. ปัญหาการยอมรับเสรีภาพในการนับถือศาสนา สร้างผลกระทบต่อกลุ่มประเทศอิสลามเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจาก

ตามหลักศาสนาแล้ว เด็กที่เกิดในครอบครัวมุสลิมจะต้องนับถือศาสนาที่เหมือนกับครอบครัวโดยไม่มีเสรีภาพในการเลือกนับถือศาสนา ร่างบทบัญญัติในมาตรานี้ เป็นที่ถกเถียง กันมาก ดังนั้นคณะทำงานเพื่อเด็กในการประชุมเพื่อพิจารณารายอนุสัญญาครั้งสุดท้าย จึงเลียงไปใช้คำว่า "in the spirit of compromise" เพื่อแก้ปัญหาความขัดแย้งกับหลักการในศาสนาอิสลาม เนื่องจากไม่ได้มีบทบัญญัติไว้อย่างชัดเจน ว่าเด็กทุกคนมีเสรีภาพในการนับถือศาสนา

4. ปัญหาการรับบุตรบุญธรรม ความมาตรา 21 เช่นเดียวกับข้อสาม กล่าวคือ ได้สร้างผลกระทบต่อกลุ่มประเทศอิสลามเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากหลักกฎหมายอิสลาม ห้ามมิให้ยอมรับเด็กนอกศาสนาเป็นบุตรบุญธรรม ผู้แทนรัฐบาลของภาคีอนุสัญญาที่เป็นมุสลิม จึงได้คัดค้านบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการรับบุตรบุญธรรม ดังจะเห็นได้จากร่างอนุสัญญาสิทธิเด็กฉบับแรก มาตรา 21 ที่ใช้คำว่า "The State Parties shall undertake measure where appropriate, to facilitate the process of adoption of the Child" ซึ่งขัดแย้งกับหลักกฎหมายอิสลาม ดังนั้นมาตรา 21³⁴ ของอนุสัญญาสิทธิเด็กปัจจุบันจึงแก้ไขสาระสำคัญให้สอดคล้องกับหลักอิสลาม

จ. บทบาทขององค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับสิทธิเด็ก

องค์การระหว่างประเทศเป็นการรวมกลุ่มของรัฐต่าง ๆ ที่จัดตั้งโดยสนธิสัญญา มีสภาพบุคคลที่แตกต่างไปจากรัฐสมาชิก และเป็นบุคคลตามกฎหมายระหว่างประเทศ ซึ่งมีลักษณะเด่นที่แตกต่างไปจากตัวตนระหว่างประเทศอื่น ๆ ดังนี้³⁵

1. ต้องเป็นองค์การที่เป็นองค์การระหว่างรัฐบาล กล่าวคือประกอบด้วยรัฐสมาชิกต่าง ๆ

³⁴ เรื่องเดียวกัน หน้า 44-45.

³⁵ ประยูร เมฆทองดี, องค์การสหประชาชาติ, (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียน:เสวตร์, 2535), หน้า 20-30.

2. ธรรมนูญก่อตั้งหรือสนธิสัญญาก่อตั้งองค์การเป็นเอกสารก่อตั้งองค์การ ธรรมนูญก่อตั้งจะมีรูปของสนธิสัญญาแบบใดก็ได้ ไม่ว่าจะเป็นสนธิสัญญา (Treaty) อนุสัญญา (Convention) ความตกลง (Agreement) ฯลฯ
3. ต้องมีองค์การदारเพื่อบริหารงานขององค์การระหว่างประเทศนั้น ๆ ก็คือสำนักเลขาธิการ สมัชชา คณะมนตรี
4. มีสถานะทางกฎหมายเป็นองค์กรแยกต่างหากจากรัฐสมาชิก
5. ต้องปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้ในธรรมนูญก่อตั้งองค์การระหว่างประเทศนั้น ๆ

จากคำนิยามนี้จะเห็นได้ว่าเป็นคำนิยามที่ใช้ได้กับองค์การระหว่างประเทศระดับรัฐบาลเท่านั้น ดังนั้นองค์การระหว่างประเทศประเภทอื่นที่เรียกว่าองค์การระหว่างประเทศที่มีไม่ระดับรัฐบาล (non-governmental organization) เป็นองค์กรที่รัฐมิได้เป็นสมาชิก ซึ่งมีอยู่ทั้งในระดับประเทศและในระดับระหว่างประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์หรือเจตนารมณ์ในการพิทักษ์สิทธิมนุษยชนเป็นพิเศษหรือปกป้องสิทธิมนุษยชนโดยทั่วไปเป็นสำคัญ การเรียกองค์กรประเภทนี้ว่าเป็นองค์กรเอกชน เป็นเพราะว่าเรียกตามประเภทสมาชิกขององค์กรซึ่งรัฐมิได้เป็นสมาชิก ดังนั้นการรวมตัวของกลุ่มคนที่เข้าลักษณะดังกล่าวจึงเป็นการรวมตัวแบบไม่เป็นทางการ สมาชิกภาพขององค์กรประเภทนี้ ได้แก่ บัณฑิตและกลุ่มผลประโยชน์หรือกลุ่มชน ที่มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน เพื่อที่จะร่วมมือกันหรือเพื่อกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดอันเป็นวัตถุประสงค์ที่สำคัญของกลุ่มบุคคลเหล่านี้ องค์กรเอกชนมักจะมีสมาชิกอยู่หลายประเทศด้วยกัน ยกตัวอย่างเช่น องค์กรการกุศล เฟอร์ล เอสบัก ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการช่วยเหลือสนับสนุนเด็ก

สำหรับลักษณะขององค์กรเอกชนก็ยังสามารถแบ่งได้ 2 ประเภทเป็นองค์กรเอกชนระดับระหว่างประเทศ และระดับท้องถิ่น องค์กรเอกชนระดับระหว่างประเทศเองก็ยังแยกเป็น 2 ประเภทได้อีก ได้แก่ องค์กรที่มีลักษณะเป็นทางการ ซึ่งแม้ว่าลักษณะโดยทั่วไปขององค์กรเอกชนจะเป็นองค์การระดับรัฐบาลตามกฎหมาย แต่ความเป็นจริงในทางปฏิบัติขององค์การระหว่างประเทศประเภทนี้ อยู่ใต้ความควบคุมของประเทศสมาชิกเพราะสาเหตุที่ว่า ได้รับความงบประมาณจากรัฐบาล หรือผู้แทนเข้าร่วมประชุมหรือส่วนมากมาจากส่วนราชการต่าง ๆ ประเภทที่สอง เป็นองค์กรเอกชนระหว่างประเทศที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับหน่วยงานของรัฐ และรัฐบาลมิได้มีบทบาทในการประสานงานหรือบริหารงานโดยตรง ส่วนองค์กรเอกชนที่เป็นระดับท้องถิ่นมีลักษณะใกล้เคียงกับองค์กรเอกชนระดับระหว่างประเทศ เพียงแต่ขอบข่ายการทำงานแตกต่างกัน กล่าว

คือ องค์กรเอกชนที่เป็นระดับท้องถิ่น พื้นที่ในการทำงานในประเทศไทยประเทศเดียว ไม่ได้ขยาย
เครือข่ายไปยังประเทศอื่น หรือตัวองค์กรเอกชนก็กำเนิดในประเทศไทย ไม่ได้เป็นสาขา
ขององค์กรเอกชนระหว่างประเทศอื่นใด

จะเห็นว่าองค์กรระหว่างประเทศระดับรัฐบาลกับองค์กรเอกชนระดับ
ระหว่างประเทศต่างก็มีขอบข่ายการทำงานในระดับระหว่างประเทศเช่นเดียวกัน การปฏิบัติ
และการบริหารงานขององค์การระหว่างประเทศและองค์กรเอกชนต่างก็ทำตามวัตถุประสงค์ที่
แสดงไว้จากการก่อตั้งองค์การ ซึ่งเป็นหน้าที่และบทบาทขององค์การระหว่างประเทศที่จะต้อง
ปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ สำหรับบทบาทขององค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับสิทธิเด็ก ก็เป็นการ
แสดงบทบาทและปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ที่จะพิทักษ์สิทธิเด็ก ดังนั้นในการศึกษาวิจัยส่วนนี้จำเป็นต้อง
ต้องศึกษาบทบาทขององค์การระหว่างประเทศที่มีวัตถุประสงค์เพื่อพิทักษ์สิทธิเด็ก รวมทั้งเป็นผู้
ปฏิบัติหน้าที่เพื่อพิทักษ์สิทธิเด็กตามอนุสัญญาสิทธิเด็กด้วย สำหรับองค์การระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง
กับเด็กตามอนุสัญญาสิทธิเด็กนี้ เมื่อพิจารณาจาก "The United Nations Convention on
the Rights of the Child, A guide to travaux préparatoires" เอกสาร
ระหว่างประเทศที่ระบุถึงขั้นตอนการร่างอนุสัญญาสิทธิเด็กพบว่า สหประชาชาติเป็นองค์การระหว่าง
ประเทศที่มีหน้าที่และพันธกรณีเกี่ยวข้องมากที่สุด หน่วยงานของสหประชาชาติที่มีหน้าที่คุ้มครอง
เด็กเป็นผู้มีหน้าที่ตามอนุสัญญาสิทธิเด็ก ได้แก่ องค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (UNICEF)
รวมทั้งคณะกรรมการสิทธิเด็ก ซึ่งมีที่มาจากอนุสัญญาสิทธิเด็กระบุไว้ในมาตรา 52 นอก
จากองค์การระหว่างประเทศระดับรัฐบาลแล้ว องค์กรเอกชนระหว่างประเทศก็มีบทบาทสำคัญยิ่ง
ในการคุ้มครองสิทธิเด็กเช่นเดียวกัน เพราะเหตุว่าเป็นผู้มีส่วนสนับสนุนกับร่างอนุสัญญามาตั้งแต่
ต้น จนกระทั่งถึงขั้นปฏิบัติตามอนุสัญญาดังเช่นในปัจจุบันนี้ ดังนั้นในหัวข้อ จ.นี้จึงจะขอล่าวถึง
องค์การเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ คณะกรรมการสิทธิเด็ก และองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้อง
ตามลำดับ³⁶

³⁶ Ibid, p.18-20.

1) บทบาทขององค์การ ทูเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ

องค์การ ทูเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ³⁷ (United Nations Childrens Fund; UNICEF) เป็นองค์กรย่อย (Subsidiary organs) ของสหประชาชาติที่มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไข ปรับปรุง และป้องกันสิทธิเด็กในลักษณะขององค์กรย่อยของสหประชาชาติตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยองค์การระหว่างประเทศคือ เป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นโดยมติของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติหรือมติของคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคม เพื่อที่จะทำหน้าที่ประการหนึ่งประการใด โดยเฉพาะคือ มีวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในกฎบัตรสหประชาชาตินี้ สหประชาชาติได้กำหนดให้องค์การกองทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติมีสิทธิและพันธกรณีที่จะปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่ของประชากรเด็ก และส่งเสริมการพัฒนาการของเด็กให้เจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดี

อำนาจหน้าที่ขององค์การ ทูเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติอยู่ในอำนาจของสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติโดยสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติได้กำหนดให้ตั้งการบริหาร (Executive Board) ซึ่งทำหน้าที่บริหารองค์การฯ จัดทำนโยบายและแผนงานต่าง ๆ เสนอต่อสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ ในการร่างอนุสัญญาสิทธิเด็กก็เป็นเช่นเดียวกัน กล่าวคือ ได้กำหนดให้องค์การกองทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติเข้ามามีบทบาทในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การร่างอนุสัญญา การบังคับใช้ การส่งเสริม และการติดตามผลการดำเนินงานของอนุสัญญาสิทธิเด็ก เนื่องจากธรรมนูญขององค์การกองทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ ได้กำหนดให้องค์การมีหน้าที่พิทักษ์สิทธิเด็กในทุกรูปแบบ

ก่อนหน้าปี พ.ศ. 2529 องค์การ ทูเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติมิได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับอนุสัญญาสิทธิเด็กแต่ประการใด เพราะแต่เดิมนั้นประเทศโรแลนด์เป็นผู้นำเสนอร่างอนุสัญญาสิทธิเด็ก ดังนั้นการตรวจร่างโดยส่วนใหญ่มิใช่เป็นหน้าที่ของประเทศโรแลนด์และรัฐสมาชิกทั้งหลายของสหประชาชาติ ต่อมาได้มีการรื้อหน้าที่ตรวจตราและแก้ไขร่างอนุสัญญามายังคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนให้ทำหน้าที่ในการตรวจตราและแก้ไขร่างอนุสัญญา สิทธิเด็กโดยตรงภายหลังปี พ.ศ. 2529 สถาบันบริหารได้มีมติให้องค์การกองทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติได้เข้ามา

³⁷Daniel O'Donnell, The Convention on the Rights of the Child: A challenge: UNICEF (Geneva: Centre for Human Rights, 1990), pp.25-43

ส่วนร่วมในการร่างอนุสัญญาสิทธิเด็กด้วยตามมติภายในขององค์การกองทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ ในหัวข้อเรื่อง "เด็กที่ตกอยู่ในภาวะยากลำบาก" สารสำคัญของมติก็คือ การส่งเสริมปกป้องและดูแลเด็กที่ตกอยู่ในภาวะสงคราม การใช้แรงงานเด็ก เด็กเร่ร่อนและเด็กที่ถูกทารุณหรือถูกทรมาน

มติดังกล่าวนี้ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนโยบายขององค์การกองทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติใน 2 ประการ³⁸ คือ ประการแรก มตินี้เป็นการเปลี่ยนแปลงโครงสร้าง วัตถุประสงค์ขององค์การฯ ซึ่งแต่เดิมนั้นมุ่งเน้นเฉพาะปัญหาสุขภาพเด็ก ภาวะโภชนาการและการศึกษาของเด็กมาสู่นโยบายเชิงประยุกต์ด้านการเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุสัญญาสิทธิเด็ก กล่าวคือ องค์การฯ จะเข้ามาเป็นผู้สนับสนุน (sponsor) ทางการเงินและจะเป็นผู้ที่สนับสนุนบทบาทขององค์กรเอกชนให้มีส่วนร่วมในอนุสัญญาสิทธิเด็ก ประการที่สองก็คือ ให้ความสำคัญขององค์การฯ ในฐานะที่เป็นผู้ประสานงาน เพราะเป็นผู้ที่เรียกร้องให้ประเทศต่าง ๆ ให้ความร่วมมือในประชาคมระหว่างประเทศอย่างแท้จริง ในการร่างอนุสัญญาสิทธิเด็ก องค์การฯ เป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างมากในฐานะผู้ร่างอนุสัญญาสิทธิเด็ก โดยเป็นผู้เสนอข้อที่ประชุมและเป็นผู้ที่คำนึงถึงสิทธิของเด็กซึ่งเป็นผู้กระทำความผิด สิทธิของชนกลุ่มน้อย รวมทั้งยังเป็นผู้ตราร่างสิทธิเด็กในด้านอื่น ๆ ได้แก่ สิทธิของเด็กที่จะได้รับการบริการทางด้านสาธารณสุขที่ดี สิทธิของเด็กพิการ และสิทธิที่จะได้รับมาตรฐานในการดำรงชีพที่เพียงพอ นอกจากนี้อีกประการฯ ยังมีส่วนร่วมร่วมกับผู้ร่างอนุสัญญารายอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนสิทธิเด็กอีก เช่น สิทธิของเด็กที่ถูกทอดทิ้ง สิทธิของเด็กที่ถูกทรมาน การใช้แรงงานเด็ก และเด็กที่ตกอยู่ในภาวะสงคราม รวมไปถึงเรื่องความรับผิดชอบของพ่อแม่ และการเลี้ยงบุตรบุญธรรม และมาตรา 42 ของอนุสัญญาสิทธิเด็ก ระบุว่า "รัฐภาคีรับจะทําให้หลักการและบทบัญญัติในอนุสัญญานี้เป็นที่ทราบกันอย่างกว้างขวาง ทั้งกับเด็กและผู้ใหญ่ด้วยวิธีการที่จริงจังและเหมาะสม" สำหรับอำนาจอันแท้จริงขององค์การฯ ก็คือมีอำนาจและหน้าที่ในฐานะที่เป็นผู้ที่ติดตามผลว่า รัฐภาคีได้ทําการเผยแพร่หลักการและบทบัญญัติตามอนุสัญญาสิทธิเด็กให้เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปจริงหรือไม่

³⁸Ibid,

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าองค์กรกองทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ มีความสำคัญอย่างยิ่งต่ออนุสัญญาสิทธิเด็กทุกขั้นตอน ตั้งแต่การร่างอนุสัญญา การส่งเสริมและสนับสนุน และการบังคับใช้อนุสัญญาสิทธิเด็ก

2) บทบาทของ คณะกรรมการเด็ก (Committee on the rights of the child)

คณะกรรมการสิทธิเด็ก (Committee on the rights of the child) เป็นคณะกรรมการของอนุสัญญาสิทธิเด็ก มีหน้าที่ติดตามผลความคืบหน้าของรัฐบาลในการปฏิบัติตามพันธกรณีของอนุสัญญา คณะกรรมการทั้งชุดประกอบด้วยผู้ชำนาญ 10 คน ซึ่งมีคุณสมบัติเป็นพิเศษอยู่ 2 ประการ ประการแรก เป็นผู้มีมาตรฐานทางศีลธรรมที่ดี และประการที่สอง เป็นผู้มีความสามารถในเรื่องสิทธิเด็กที่เกี่ยวข้องกับอนุสัญญานี้³⁹ คณะกรรมการมาจากการเลือกตั้ง โดยมีรัฐภาคีเป็นผู้เลือกตั้ง ซึ่งการเลือกตั้งนี้คำนึงถึงการกระจายสัดส่วนทางภูมิศาสตร์เป็นสำคัญ สำหรับวิธีการเลือกตั้งสมาชิกของคณะกรรมการใช้วิธีการลงคะแนนแบบลับ ด้วยการเลือกรายชื่อบุคคลที่รัฐภาคีเป็นผู้เสนอ ซึ่งแต่ละประเทศมีสิทธิเสนอชื่อได้หนึ่งคน อย่างเท่าเทียมกัน และสมาชิกของคณะกรรมการที่ได้รับการเลือกตั้ง อยู่ในตำแหน่งได้คราวละ 4 ปี

สำหรับการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสิทธิเด็กนั้น ภารกิจที่สำคัญก็คือ ติดตามผลการปฏิบัติตามพันธกรณีของรัฐบาล ซึ่งรัฐภาคีทุกรัฐมีหน้าที่ทำรายงานเกี่ยวกับมาตรการต่าง ๆ ในเรื่องสิทธิเด็ก ที่สอดคล้องกับอนุสัญญาสิทธิเด็ก ระยะเวลาการทำรายงานนั้นจะต้องนำเสนอต่อคณะกรรมการสิทธิเด็กผ่านเลขาธิการประชาชาติ ภายใน 2 ปี นับตั้งแต่วันที่อนุสัญญานี้มีผลบังคับใช้ต่อประเทศภาคนั้น รวมทั้งจะต้องส่งรายงานทุก 5 ปี หลังจากนั้น ลักษณะและรูปแบบของรายงานนี้มาตรา 44 กำหนดให้ รายงานที่สร้างขึ้นตามมาตรานี้ ระบุปัจจัยและปัญหา ถ้ามีการส่งผลกระทบต่อระดับการดำเนินการให้สมบูรณ์ของพันธกรณีตามอนุสัญญานี้ รายงานดังกล่าวยังจะต้องมีข้อมูลเพียงพอที่ทำให้คณะกรรมการมีความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในการดำเนินการ

³⁹ ข้อความที่กล่าวถึงคุณสมบัติของคณะกรรมการสิทธิเด็กทั้ง 2 ประการมาจากมาตรา 42 ของอนุสัญญา สิทธิเด็ก และ Centre for Human Rights, the Rights of Child (Geneva: United Nations, 1990), p.5-6.

ของประเทศนั้น ๆ ตามอนุสัญญาฉบับนี้" ความในมาตรา 44 แสดงให้เห็นว่า สารสำคัญใน รายงานจะต้องมีข้อมูลที่เพียงพอ และทำให้คณะกรรมการมีความเข้าใจวิธีการดำเนินการแก้ไข การละเมิดสิทธิเด็กของประเทศนั้น ๆ นอกจากจะต้องมีข้อมูลที่มีรายละเอียดเพียงพอแล้ว จะ เห็นได้ว่าภารกิจของคณะกรรมการสิทธิเด็กมีมาก ดังนั้น คณะทำงานผู้ร่างอนุสัญญาสิทธิเด็ก จึง กำหนดให้ทบวงสำนักพิเศษองค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ

องค์กรต่าง ๆ ของสหประชาชาติ เช่น องค์การอนามัยโลก สำนักงานข้าหลวงใหญ่ ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ เข้าร่วมพิจารณาการดำเนินการตามบทบัญญัติของอนุสัญญาสิทธิเด็ก รวมทั้งคณะกรรมการสิทธิเด็ก อาจจะเชิญทบวงสำนักพิเศษ องค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ และองค์กรอื่น ๆ ของสหประชาชาติให้เสนอรายงานเกี่ยวกับการดำเนินการตามอนุสัญญา สิทธิ เด็กที่มีอยู่ในขอบวัตถุประสงค์ขององค์กรนั้น ๆ

3) บทบาทขององค์กรเอกชน

ในปี พ.ศ. 2522 คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนได้จัดตั้งกลุ่มทำงาน ขึ้น ซึ่งองค์กรเอกชนได้เข้ามามีบทบาทในกลุ่มทำงานนี้ด้วย โดยได้จัดส่งผู้แทนของตนเข้าร่วมกับ กลุ่มทำงาน อื่น ๆ ถึงแม้จะไม่ยอมรับบทบาทขององค์กรเอกชนก็ตาม

ในปี พ.ศ. 2526 องค์กรเอกชนได้จัดประชุมขึ้นเพื่อทบทวนบทบาท ขององค์กรเอกชนที่มีต่ออนุสัญญาสิทธิเด็กมติที่สำคัญของที่ประชุมก็คือ ได้จัดตั้งผู้แทนของกลุ่มองค์กร เอกชนที่เรียกว่า ที่ปรึกษาขององค์กรเอกชนขึ้น เพื่อทำหน้าที่เฝ้าระวังและมีส่วนในการ ตัดสินใจแทนองค์กรเอกชนต่าง ๆ ในสหประชาชาติ ดังนั้น องค์กรเอกชนต่าง ๆ จึงได้จัดตั้ง คณะที่ปรึกษาขึ้นจำนวนประมาณ 20 คน ทั้งนี้มีองค์กรเอกชนที่เรียกว่า Defence for Children International (DCI) ทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการในการประสานงานการ ดำเนินการขององค์กรเอกชน ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ส่งผลให้ปัญหาในเรื่องของการเตรียมพร้อม และความบกพร่องในความร่วมมือระหว่างองค์กรเอกชนในการเฝ้าระวังความตกลงระหว่าง ประเทศเกี่ยวกับสิทธิเด็กได้รับการขจัดให้หมดสิ้นไป

ต่อมาปี พ.ศ. 2527 ที่ประชุมของกลุ่มองค์กรเอกชนได้จัดทำรายงาน ที่เกี่ยวกับร่างอนุสัญญาสิทธิเด็ก และผลจากการประชุมในครั้งนี้ ทำให้เกิดการรวมตัวของกลุ่ม องค์กรเอกชนมากกว่า 60 องค์กร ซึ่งองค์กรเหล่านี้มีวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน นอกเหนือไปจาก องค์กรเอกชนที่มีวัตถุประสงค์เพื่อพิทักษ์สิทธิเด็ก เช่น DCI, The International Catholic

Child Bureau และ The International Save the Children Alliance แล้ว ยังมีองค์กรเอกชนอื่น ๆ ที่สำคัญ เช่น Amnesty International Anti-Slavery Society, International Commission of Jurist รวมทั้งองค์กรศาสนา

จะเห็นว่าองค์กรเอกชนเหล่านี้โดยเฉพาะ DCI มีบทบาทในการส่งเสริมสิทธิเด็กให้เป็นระบบเดียวกับทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทยด้วย ซึ่งจะกล่าวถึงการคุ้มครองสิทธิเด็กของประเทศไทย และผลกระทบของอนุสัญญาสิทธิเด็กที่มีต่อประเทศไทยในบทต่อไป

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย